

ΣΙΝΕΜΑ

Η προβολή της ταινίας «Ussak» στο 2ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας των Φυλακών Κορυδαλλού. ©ΕΦ.ΣΥΝ.

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ 15.03.2019, 19:33

Η φυλακή εντός μας και η δύναμη της αλλαγής

Γιώτα Τέσση

«Αυτή η βουλιμία για ζωή, που εσύ λες ότι τη σιχαίνεσαι, για μένα είναι το υπέρτατο αγαθό». Ίσως να ήταν αυτή η φράση της ηρωίδας στην ταινία «Ussak» που άγγιξε περισσότερο τους θεατές στην πρώτη προβολή της σε φυλακές, αναμφισβήτητα όμως το 2ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας των Φυλακών Κορυδαλλού ήταν ο κατάλληλος χώρος για την προβολή μιας ταινίας που κομίζει το μήνυμα της προσωπικής αλλαγής ανεξαρτήτως συνθηκών.

Μέσα σε απόλυτη σιωπή, σαν σε κινηματογραφική αίθουσα, μαθητές-κρατούμενοι ηλικίας 20 έως 60 ετών παρακολούθησαν την ταινία το πρωί της Παρασκευής 8 Μαρτίου παρουσία του σκηνοθέτη της Κυριάκου Κατζουράκη και της πρωταγωνίστριας Κάτιας Γέρου. Κάποιοι δάκρυζαν, άλλοι ρουφούσαν το κάθε πλάνο ακούνητοι, σχεδόν υπνωτισμένοι, και άλλοι έριχναν επιβεβαιωτικά βλέμματα στην ηθοποιό που καθόταν δίπλα τους, σαν να καμάρωναν για όσα έκανε η ηρωίδα που υποδύεται: η Ιωάννα, μια περφόρμερ δρόμου που προσπαθεί να επιβιώσει σε μια κοινωνικά διαλυμένη Ελλάδα του μέλλοντος.

Η «Εφ.Συν.» στην προβολή του «Ussak» στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας των Φυλακών Κορυδαλλού

Μόνο που τελικά το μέλλον αποδείχθηκε πολύ άμεσο καθώς την πρώτη σκηνή της ταινίας του Κατζουράκη, το λιντσάρισμα ενός ομοφυλόφιλου στη μέση του δρόμου, την είδαμε στην πραγματική ζωή και μάλιστα στη χειρότερη εκδοχή της: με την άγρια δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου στο κέντρο της Αθήνας. Αυτή και άλλες δύσκολες καταστάσεις πραγματεύεται το «Ussak», αλλά το τέλος του είναι φωτεινό και δείχνει ότι είναι εφικτό να αλλάξει κάποιος τη ρότα που πήρε κάποια στιγμή η ζωή του, αρκεί να πιστέψει στη δύναμη της αλλαγής και να παραμερίσει τον τεράστιο εγωισμό που ξεδιπλώνεται μέσα του.

«Με άγγιξε στην ψυχή, με έβαλε σε σκέψεις. Την ώρα που το πτώμα το πετάνε στα σκουπίδια είδα πού μπορεί να φτάσει ο άνθρωπος», είπε κάποιος από τους θεατές στη συζήτηση που ακολούθησε με τους συντελεστές της ταινίας, ενώ ένας δεύτερος εστίασε στη σκηνή με την μπότα *«που θέλει να δείξει την άνοδο του φασισμού, τη βία»*. *«Αυτό δεν είναι ψεύτικο, είναι αυθεντικό, η ταινία σας δεν έχει στολίδια»,* σχολίασε ένας τρίτος και αναφέρθηκε στη φυλακή «του μέσα», της ψυχής, που είναι πολύ πιο δύσκολη και από τον χώρο στον οποίο βρισκόμασταν.

Στην αντίδραση των μαθητών και στη σημασία των εκπαιδευτικών θεσμών μέσα στη φυλακή στάθηκε μιλώντας στην «Εφ.Συν.» η διευθύντρια του σχολείου, Παγώνα Κουτούλα: *«Τέτοιες πρωτοβουλίες δίνουν την ευκαιρία στους κρατούμενους να ξαναδούν την κοινωνία μέσα στην οποία θέλουν να ζήσουν. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι οι άνθρωποι που τώρα είναι στη φυλακή, αύριο θα είναι γείτονές μας και για τον λόγο αυτό πρέπει ο χρόνος της κράτησής τους να τους επιτρέψει να έρθουν ομαλά γύρω μας. Το τι γίνεται στις φυλακές μάς αφορά όλους»*.

Κυριάκος Κατζουράκης

Ταξιδεύοντας με το «Ussak»

Ονειρευόμασταν αυτό το ταξίδι από την εποχή που ολοκληρωνόταν η ταινία. Από την πρώτη στιγμή άρχισαν να δημιουργούνται σχέσεις με ανθρώπους, ομάδες, κοινότητες που σταδιακά έφτιαξαν τον πυρήνα αυτού του ταξιδιού. Σε μια από τις πρώτες προβολές γνωρίσαμε τη δυναμική της κοινότητας «Από Κοινού» μέσω του Γιάννη Μπίλλα και του Γιώργου Κολέμπα. Ήταν σαν να τους γνωρίζαμε από πάντα –γράφοντας το σενάριο, είχαμε διαβάσει το βιβλίο τους για την αποανάπτυξη– και από τότε ακολουθούμε την πορεία της κοινότητας.

Η τεράστια ποικιλία της ποιότητας όλων των συναντήσεων με πολύ διαφορετικές ομάδες, μέσω των προβολών της ταινίας, δεν χωράει σε αυτό το σημείωμα.

Σε κάθε προβολή, είτε με πολύ κόσμο είτε όχι, συναντήσαμε και ακούσαμε προσεγγίσεις με εμπάθυνση, προσδοκία και μια επιθυμία αντιπροσφοράς. Με απλά λόγια, ταξιδεύοντας με την ταινία γνωρίζαμε μια άλλη Ελλάδα με αντοχή, όνειρα, γνώση και αγάπη για τον τόπο που ζουν οι άνθρωποι.

Το ενδιαφέρον είναι ότι δεν βαρεθήκαμε να βλέπουμε την ταινία μας ξανά και ξανά γιατί σε όλες τις προβολές του «Ussak» ταυτιζόμασταν με το εκάστοτε κοινό. Εμοιαζε σαν να βλέπαμε διαφορετική ταινία, αυτό ήταν με κάποιο τρόπο και η σχεδόν ουτοπική πρόθεσή μας, να φτιάξουμε ένα έργο με άποψη, αλλά «ανοιχτό» σε ερμηνείες. Θα 'λεγα ότι χρησιμοποιώντας τον

δυναμισμό των αισθημάτων των ηρώων της ταινίας, καταφέραμε να φτιάξουμε ένα προσιτό έργο, με φόρμα αλλά όχι φορμαλιστικό. Κι αυτό το κοινό το καταλαβαίνει, το βλέπει, το αισθάνεται.

Δεν υπάρχει τρόπος να καταγραφεί ένα συμπέρασμα, ούτε και χρειάζεται, νομίζω. Κρατάμε μέσα μας αυτή την εμπειρία σαν υποθήκη για τη συνέχεια της εργασίας μας.

Κάτια Γέρου

Μια αλησμόνητη εμπειρία

Η προβολή της ταινίας στο σχολείο των αντρικών φυλακών Κορυδαλλού ήταν η 50ή που έγινε συνοδευόμενη κατόπιν από συζήτηση με το κοινό.

Τι θα κρατήσω στη μνήμη μου; Μια σιωπή που «κοβόταν με το μαχαίρι». Λόγω ειδικότητας εύκολα καταλαβαίνω αν η σιωπή είναι αδιαφορία, αφηρημάδα ή αν υπάρχει ουσιαστική συμμετοχή. Κι αυτό συνέβη σ' αυτή την προβολή. Μια δίωρη μυσταγωγία και η κουβέντα μετά.

Φράσεις των κρατουμένων, όπως: «Πώς γνωρίζετε αυτά που ζούμε, αυτά που νιώθουμε και τα δείξατε στο έργο;». Κι εμείς χαρήκαμε και είπαμε ότι αυτή η παρατήρηση είναι πολύ τιμητική και δεν μπόρεσα να μη θυμηθώ μια από τις λίγες αποτυχημένες συζητήσεις όπου θεατές μάς μάλωσαν: «Δεν μας πείσατε, δεν είναι έτσι το περιθώριο». Και τι σημαίνει αλήθεια περιθώριο; Μήπως οτιδήποτε βγαίνει έξω από το στενό οπτικό μας πεδίο; Σε κεντρική σκηνή ξεδιπλώνεται η ζωή καθενός –όσα ζόρια κι αν τραβάει, όσες αμαρτίες κι αν κουβαλάει–, όχι παραδίπλα.

Είναι ολοφάνερη η συγκινητική, σοβαρή δουλειά που γίνεται από τους καθηγητές και τη διευθύντρια του σχολείου. Η εκπαίδευση είναι το μυστικό της επανένταξης. Αλλιώς, η φυλακή παραμένει μόνο τιμωρία και μεγαλύτερη περιθωριοποίηση.